

आभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३८ / अंक : ५ / २०७७ जेठे ५ गते शुक्रबार / 21 Aug., 2020 / मूल्य रु. १०/-

पहुँचवालाको परीक्षण गरिब मर्दै

काठमाडौं। उत्तरी छिमेकी मुलुक चीनबाट फैलेको कोरोना भाइरस (कोमिड १९) ले गर्ता विश्वका धेरै मुलुक आक्रान्त भएका छन्। उक्त भाइरसबाट नेपाल पनि अछुतो रहन सकेन। त्यसैले उक्त भाइरसलाई नियन्त्रण र रोकथाम गर्न भनेर सरकारले मुलुकभरमै गत चैत्र ११ गते देखि लकडाउन गरेको थिए। मुलुकलाई लकडाउन घोषणा गर्दा जम्मा दुई जना मात्र कोरोना भाइरसका विरामीहरू थिए। कोरोना भाइरसका कारण अर्थतन्मावाक्याक असर परेको भन्दै गत शावण ६ गते मध्यसातदेखि लकडाउन हटाइएपछि कोरोना भाइरसले उग्र रूप लिएको छ। सरकारले लकडाउनका बेला जति काम गर्न सक्नुपर्दयो त्यसि काम गरेन लकडाउन लागू गरिएको भनेर सरकार समेत लकडाउनमै बसेको हुनाले अहिले मुलुकमा कोरोना भाइरसले

>>> बाँकी ८ पेजमा

तागीलाई www.abhiyanonline.com.np ला पनि पढ्न सकिन्छ।

संवैधानिक नियुक्तिहरूमा संकट

काठमाडौं। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकार गठन भएको अदाई वर्ष पुगेको भएपनि सरकारले संविधानले व्यवस्था गरेका विभिन्न सम्बैधानिक निकायहरूमा नियुक्त गर्न सकेको छैन। अहिले लोकसेवा आयोग राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र महालेखा परीक्षकमा मात्र पुर्ये पदाधिकारीहरू रहेका छन्। अहिले पनि अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा दुई आयुक्तको पद रिक्त रहेको छ भने हालका प्रमुख आयुक्त निवन धिमिरेको पदाधिकारी थार्डमा संकेंद्रित छ। त्यसेहरी निर्वाचन आयोगमा पनि दुई आयुक्त पद रिक्त रहेको छ। राष्ट्रिय महिला आयोगमा कुनै पदाधिकारी नियुक्त हुन सकेको छैनन्। राष्ट्रिय महिला आयोग, मुस्लिम आयोग, समावेशी आयोगलगायतका अन्य आयोगहरूमा अध्यक्ष र चार सदस्य रहने सम्बैधानिक

>>> बाँकी ८ पेजमा

श्रेष्ठलाई नहटाउन सर्वोच्चको आदेश

काठमाडौं। सर्वोच्च अदालतले प्रेस काउन्सिलका कार्यवहाक अध्यक्ष किशोर श्रेष्ठको समयावधि बाँकी हुँदूहुँदै पदबाट हटाउनु काउन विपरित भएको भन्दै सरकारको निर्णय कार्यान्वयन नगर्न/नगराउन अन्तरिम आदेश भाब ३ गते दिएको छ। सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधिश ईश्वर प्रसाद खतिवादको एकल इजलासले त्यस्तो आदेश जारी गरेको हुनाले सरकारले श्रावण २६ गते प्रेस काउन्सिल ऐन २०४८ लाई नियमावली संशोधन गरेर सरकारले प्रेस काउन्सिलमा कार्यवहाक अध्यक्ष नियुक्त गर्न सक्ने गरी नियमावली

>>> बाँकी ८ पेजमा

असक्षम स्वास्थ्यमन्त्री राजिनामा देऊ !

काठमाडौं। मुलुक यतिवेले कोरोना भाइरस (कोमिड १९) ले आक्रान्त बनिरहेको छ। जनता संक्रमित हुने क्रम दिनप्रतिदिन बढिरहेको र निधन हुनेको संख्यामा समेत वृद्धि भइरहेपनि सरकार भने सत्ता बचाउने खेलमै रामाउन थालेको छ। संविधानले नै जनतालाई स्वास्थ्यको योरेन्टी गरेको छ। तर सरकार भने संविधानले दिएका अधिकारहरू समेत खोसेर कोरोनाको परिक्षण पैसा तिरेर आफै गर भनिरहेको छ। पैसा तिर्ने नसक्ने मानिसहरूले अब औषधी उपचार नै नपाएर ज्यान गुमाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ। कोरोना भाइरसको सरकारले निशुल्क उपचार गर्ने भन्ने उदघोष गरेको छ।

केही समय पहिला तिर्ने मन्त्री ढाकाले कोरोना भाइरसको उपचार निशुल्क गर्ने उदघोष पत्रकार सम्मेलन माफत गरेका थिए। अहिले आएर तिर्ने मन्त्री अब सरकारले उपचार गराउन सक्वैन भन थालेका छन्। भने कहिले सरकारको विरोध गर्नेहरूलाई मोतियाविन्दु भएको सम्भ भन्न भ्याएका छन्। कोरोना भाइरसलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक पर्ने औषधी र उपचारणखिदमा भएको भनिएको

सुखी नेपाली समृद्ध नेपाल होइन सुखी नेता समृद्ध परिवार भनौं

प्रतिशोधको राजनीतिले कसैको भलो गर्दैन प्रधानमन्त्री ज्यू

काठमाडौं। केपी ओली पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा मुलुकको अवस्था संकटमा थिए। दक्षिणी छिमेकी मुलुक भारतले अधिषित नाकाबन्दी लगाएको थिए। बजारमा पेट्रोलिमय पदार्थको हाहाकार मत्तियाको थिए। त्यसि हुँदूहुँदै पनि जनताले ओली नेतृत्वको सरकारलाई समर्थन गरेको थिए। त्यसको एउटै कारण थियो त्यसबेला प्रधानमन्त्री ओलीले देखाएको राष्ट्रवाद। स्वतन्त्र र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न मुलुकलाई छिमेकी मुलुकले नाकाबन्दी लगाउन पाइँदैन भनेर नाकाबन्दीको विरोधमा प्रधानमन्त्री लगेका थिए। प्रधानमन्त्री ओलीले देखाएको राष्ट्रवादका कारण जनताले ओली नेतृत्वको सरकारलाई सहयोग र समर्थन गरेको थिए। संकटपूर्ण अवस्थामा जनता बाँच बाध्य भएको भए पनि कसैले पनि त्यसबेला सरकारको विरोध गरेका थिएनन्। त्यसबेला ओलीले देखाएको राष्ट्रवादकै कारण गएको प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय निर्वाचनमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले भण्डे दुई तिहाई मत भएको थिए। तर केपी ओली दोस्रो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा मुलुक सहज

अवस्थामा थिए। उनको पार्टीले भावाउँदै तिहाई मत त्याएकोले सरकार निर्माणमा कुनै कठिनाई थिएन, नेपालको इतिहासमै शक्तिशाली प्रधानमन्त्री बन्न ओलीले सौभाग्य पाएका थिए।

तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरण पश्चात निर्माण भएको नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको केपी ओली नेतृत्वको सरकारबाट जनताले धेरै आशा एवं विश्वास गरेका भएपनि जनताको त्यस्ता आशा एवं विश्वास गरेका प्रधानमन्त्री ओलीले पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा देखाएको राष्ट्रवाद त नकली राष्ट्रवादमा परिणत भएको छ। सत्ता हत्याउनैका लागि मात्र उनले पहिले राष्ट्रवादको नारा दिएका रहेछन् भने अहिले प्रमाणित हुँदै गएको छ। दोस्रो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा प्रधानमन्त्रीले उदघोष गरेका थिए, आफूले पनि भ्रष्टाचार नगर्ने र अरुलाई पनि गर्न नदिने भनेर तर प्रधानमन्त्रीको त्यस्तो उदघोष हावामै सिमित भएको छ। कोरोना भाइरसको नियन्त्रण र रोकथाम गर्नका लागि खरिद गरिएको औषधि र उपकरणमा समेत भ्रष्टाचार भएको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

पूर्वराजाद्वारा शोक व्यक्त

काठमाडौं। पूर्वराजा श्री ५ महाराजधिराज ज्ञानेन्द्र शाहबाट निरन्तर साधनारत उत्कृष्ट साहित्यिक व्यक्तित्व राष्ट्रकृषि माधवप्रसाद विमिरेको निधनप्रति दुःख व्यक्त गरेका छन्। रा. पूर्वराजले देशभक्ति र प्रकृति प्रेममा आधारित उहाँका अनेको काव्य कृति सदापठनीय र मनीय छन् भन्ने कुरा दर्शाउँदै उहाँको निधनले नेपाली वाङ्मय र साहित्यको क्षेत्रमा अपूर्णीय क्षमिता भएको बताए। साथै, पूर्वराजाले दिवंगत आत्माको विर शान्तिको कामना गर्दै शोक सन्तास परिवरजनप्रति हार्दिक सम्येदन प्रकट गरेका छन्।

**prabhu
GOODLUCK SAVING**
“पढ्दै कमाउँदै”

STUDENTS BE SMART WITH SMART INVESTMENT

Bonus of Rs.100
with New Account

SPECIAL OFFER

- Free DEMAT Account and MeroShare
- Free eBanking, Mobile Banking & Debit Card
- Free ABBS charge and many more....

prabhu BANK

Toll Free No.: 16600107777
www.prabhubank.com

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box no.: 19441
Phone: +977 1 4788500, Fax: +977 1 4780588, E-mail: info@prabhubank.com

Conditions Apply

बोर्डको कार्यकारी अधिकृत बनाउन पार्टी कार्यालयमा विष्णु पौडेलले लविङ् गरेका छन्। पार्टीका अध्यक्ष नै प्रधानमन्त्री रहेका हुनाले पार्टीको हरेक तहका बैठकहरू प्रधानमन्त्रीको सरकारी निवास बाहुवाटारमा नै बस्ने गरेका छन्। तर पार्टीले बनाएका विभिन्न समितिको बैठकहरू भने पार्टीसँग असम्बन्धित भएको व्यापारिहरूको घरमा बस्ने गरेको छ। तर केही दिन पहिला नेकपामित्र रहेको आन्तरिक द्वन्द्व समाधान गर्न भनेर दुवै अध्यक्ष केपी ओली र पुष्कमल दाहालको सहमतिमा पार्टीका महासचिवको संयोजकत्वमा एक समिति बनाइएको थिए। उक्त समितिको पहिलो बैठक पुर्निमानान्त्रिको प्रातिक्रियाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशील ज्ञावालीको भैसेपार्टीमा रहेको घरमा बसेको थिए। तिज ज्ञावालीले, लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुन लविङ् गरेका व्यक्ति थिए। उनलाई लगानी

बोर्डको कार्यकारी अधिकृत बनाउन पार्टीका महासचिव विष्णु पौडेलले लविङ् गरेका छन्। भैसेपार्टीमा पार्टीका उपाध्यक्ष वामदेव गौतम र पार्टीका महासचिव पौडेल दुवैका सुविधा सम्पन्न घरहरू रहेका छन्। भैसेपार्टी मै ज्ञावालीको समेत सुविधा सम्पन्न घर रहेको हुनाले पार्टीको महासचिव विष्णु पौडेलले चाहिरहेका छन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

Real Terrorists Detected in Kashmir

Mr Kabir

The term of terrorism has been so confused that there is no exact definition of terrorism. The problem is confined to political terrorism which occurs when a group, whether holding governmental office or outside government, resolves to pursue a set of ideological objectives by methods which not only subvert or ignore the requirements of domestic and international law but also rely for their success primarily upon the use of violence or illegal practices. This definition permits regimes as well as opposition groups to be described as terrorists.

However, the term terrorism can be used by any entity for its own self-interest to achieve political, economic and social ends. Since the US started a global war against terrorism, after the 9/11 tragedy, various political experts have opined that terrorism comes in a variety of forms such as religious terrorism, secular terrorism, military terrorism, state-sponsored terrorism and so on.

Bruce Hoffman, in his book 'Inside Terrorism' writes: "For the religious terrorism, violence is the foremost divine duty executed in direct response to some demand or imperative... the secular terrorist sense leads to a sanctioning of limitless violence against a virtually open-ended category of targets."

By availing the golden opportunity of 9/11, India joined Bush's anti-terrorism bandwagon

and fully exploited the world phenomena of terrorism and the anti-Muslim approach of the US-led west in order to obtain her secret designs. New Delhi equated the war of liberation in Kashmir with terrorism. Since then, their forces have been employing military terrorism such as curfews, crackdowns, sieges, massacre and targeted killings to maintain alien rule on the controlled territories of Kashmir.

Since Indian extremist Prime Minister Narendra Modi, the leader of the ruling party BJP, became Indian prime minister, he started implementing the ideology of Hindutva ((Hindu Nationalism) by encouraging BJP-led, RSS and VHP which has been following fanatic policies internally and externally.

Their various malicious moves such as abrogation of the special status of the Jammu and Kashmir to turn Muslim majority into the minority in the Indian Held Kashmir, continued lockdown in the IOK, the martyrdom of thousands of the Kashmiris there, the introduction of new domicile law against the majority of Kashmiris, issuance of domicile certificates to 25000 non-Kashmiris, persecution of religious minorities especially Muslims, anti-Muslim laws- CAA/NRC, assaults on Muslims by the fanatic Hindus, blaming Indian Muslims and Pakistan for spreading coronavirus in India and the IOK etc., and intermittent shelling inside Pakistani side of Kashmir in relation to the Line of Control (LoC) might be noted as

instances. Despite the deployment of 900,000 troops in the IOK and intensification of firing by the Indian forces in wake of shortage of foods and even medicines for the patients, innocent Kashmiris are still violating the lockdown by protesting against Indian illegal actions. In order to conceal India's state terrorism, Indian Controlled Kashmir has been cut off from the world due to lockdown. But, some reports and images are appearing in the world and social media, which show extrajudicial killings of innocent people by the ruthless Indian forces.

The dreadful practice of Indian state terrorism could be judged from the martyrdom of a 65 years old person Bashir Ahmed Khan on July 1, this year in front of his grandson by Indian troops in Sopore, Srinagar.

Local Kashmiris and family of the martyred said that the unarmed "Khan was dragged out of his car and shot dead by paramilitary troopers". His three-year-old toddler grandson, who was travelling with him, was later pictured sitting on his chest.

The awful photo of the child, which appeared in the social media, shocked the international community.

Reacting to the incident, Amnesty India said, "It is a breach of the best interests of the child principle as required to be the basis of any action by authorities under the Convention on the Rights of the Child, to which India is a state party."

A day after the horrifying event which triggered massive

outrage and protests in Indian Kashmir, the UNO said that "whosoever responsible for the killing in Sopore, has to be made to account for it"

Foreign Minister Shah Mehmood Qureshi stated that the image of the three-year-old sitting on his grandfather's "lifeless, bullet-ridden body exposed the real face of Prime Minister Narendra Modi's fascist India". Nevertheless, this merciless event displays that India does not have any qualms about murdering any Kashmiri civilians as part of extrajudicial killings.

During special operations house to house search, India military and paramilitary troopers have martyred and injured tens of thousands the Kashmiris, including women and children. These cruelties have compelled the Kashmiri youngsters to pick arms and to target the Indian forces, sacrificing their lives for the right of self-determination, as recognized by the related UNO resolutions. Therefore, intermittent gunbattle between the freedom fighters and Indian military continues in various regions of the IOK.

It is regrettable that the US-led some major western courtiers are silent on the Indian state terrorism because of the anti-China factor, favoring New Delhi in wake of recent Sino-India border tensions regarding disputed territories of the eastern Ladakh. Notably, when Indian troops destroy a village and conduct extrajudicial killings in the occupied Kashmir, these US-

led countries call it an internal affair of the Indians and do not apply the term of state terrorism, but, when Mujahideen seek retaliation, it becomes a case of terrorism.

While the UN resolution 1541 on the 'Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples' adopted by the General Assembly in 1960 accepts the legitimacy of the right of self-determination and opposes repressive measures of all kinds against the freedom fighters by the colonial power. And UN resolution 2625 of 1970 authorized the dependent people to seek and even receive support from outside to fight against the repressive machinery. So, in the light of these resolutions, the insurgency in Kashmir cannot be called terrorism.

World's history proves that in the 20th century, a majority of the Third World countries got independence after an armed struggle against the colonial powers. Even the independence of the US, the unification of Germany and Italy became possible after an armed struggle. So, the question arises that were the peoples of these countries terrorists at that time?

If any impartial observer studies the historical background of Kashmir and present war of liberation, he will definitely conclude that acts of barbarism, employed by Indian troopers on the Kashmiris to maintain Indian illegitimate occupation tantamount to alien rule. In these terms, Indian forces are the real terrorists.

Fabricated Indian democratic claims

C Kiran

INDIANS a few days back, celebrated Republic Day with a claim that they honour the date on which the Constitution of India came into effect on 26 January 1950 replacing the 1935 Government of India Act which was the governing document of India. History narrates that the Constitution was adopted by the Indian Constituent Assembly on 26 November 1949, and came into effect on 26 January 1950 with a democratic government system, completing the country's transition towards becoming an independent republic. Thus, 26 January was chosen as the Republic Day because it was on this day in 1929 when Declaration of Indian Independence was announced by the Indian National Congress as opposed to the Dominion status ruled by the then British regime.

Interestingly, India celebrates this day proclaiming itself a big vigil of democracy. India every year showcases its military parade on Republic Day, just to show off its military strength to the world. But unfortunately, its military is using its power brutally on innocent Kashmiris in Indian Held Kashmir and pushes Pakistan to indulge in arms race thus creating strategic instability in the region. On the 70th Republic Day, celebrated in stadium in New Delhi it

showcased its military might with newly acquired artillery systems from the US. On the other hand, many Indians who are now rising up against the 'saffronization' of India and imposition of harsh policies by Modi government, one of the Governors in Mizoram had to face shame publically when no one turned up to listen to his views on the ceremony arranged for Republic Day in the stadium. Many people boycotted because of the harsh implications of citizenship rules for the concerned province and adjoining areas. A video on social media has been viral since the mark of Republic Day by Indians. In one of the ceremonies, little Indian girls and students are performing on Pakistani song which was made by Pakistan after the one year of APS attack. In 2014, this school attack caused loss of around 150 souls and in Pakistan's successful fight against terrorism, this song lyrics highlight that Pakistan wants peace through education. The use of this Pakistani song on Indian Republic Day suggests that India is ashamed and very much aware of its brutal acts and societal decline but to portray in front of world, they are projecting message of peace through Pakistani song.

While the Indians were busy in their celebrations and completely shun their claims when it comes to Kashmir issue, innocent Kashmiris living across the Line of Control and

around the world observe Indian Republic Day as Black Day. The purpose of this Day as Black Day is to remind India and the world about the gross human rights violations India has been doing in IoK and constantly deny the poor Kashmiris of the right to self-determination which was supposed to be given to them decades ago according to the resolutions passed by

protest for their right of self-determination, mobile and internet services are suspended across occupied Kashmir, so that no media can reach to the voice of the oppressed people. However, India always forgets that Indian atrocities and state terrorism will not curb Kashmiris determination for freedom. Indian forces have tried heinous tactics against

United Nations. The day is being marked with a complete strike in Indian occupied Kashmir and it was observed likewise on 26th of January 2019. In a statement, the Kashmiri leadership said that India had no justification to observe its Republic Day in Kashmir as it had illegally occupied the territory against the wishes of the Kashmiri people.

The authorities deployed Indian troops and police personnel to prevent people from staging anti-India demonstrations. Moreover, whenever Kashmiris want to

Ahmed War, Javaid Ahmed Mir, Zafar Akbar Butt, Abdul Ahad Parra, Molvi Bashir Irfani and Paray Hassan Firdosi under house arrest or in custody to prevent them from leading the demonstrations. All roads leading to a cricket stadium in Sonawar area of Srinagar, the main venue of official function in Srinagar, were sealed. Meanwhile, Chairman of Hurriyat Forum, Mirwaiz Umar Farooq, launched a social media campaign, highlighting the miserable plight of the Kashmiri detainees lodged in different jails.

India has introduced draconian laws in IoK to suppress freedom movement and struggle of Kashmiris. Indian army backed by infamous Armed Forces Special Powers Act and Public Safety Act is meant to suppress the political aspirations of the people of Occupied Kashmir and their just struggle, but India will never be able to succeed in its nefarious designs and ill motives. No doubt, it is the blood of Kashmiris which is keeping this freedom movement alive. Kashmiris will continue struggle until they are granted their inherent right to self-determination in line with UN Security Council resolutions and their own objectives. Human rights watchdogs and UN must take notice of atrocities in IHK and try to stop India through international pressure that they should at least stop brutal acts in Kashmir.

हाम्रा किड्हरु भरिया हुन्, किड मेकर अदृश्य छ

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

सर्वोच्च अदालतदेखि अखियारसम्म, निर्वाचन आयोगदेखि राजदूतसम्म जतातातै दूला नेताहस्तीच भागवण्डामा नियुक्त हुनथालेको छ।

आफ्नो आलोचना भयो कि सिध्याइदिने ऋम सुरु गरेको सरकारले प्रेस काउन्सिलको स्वायतताता नै समाप्त पार्न खोजेको हो, तर सर्वोच्च अदालतले बचाइदियो। यद्यपि एनसेल प्रकरणदेखि अनेक फैसलाहस्ता चुकेको छ र सर्वोच्च अदालत पनि जनविरोधको कोभाजनमा परिसकेको छ। तथापि अदालतमा सुधार हुनुपर्छ भन्ने जनदबाबका कारणले सर्वोच्चलाई सर्वदलीय बनाउनेहरु अब त सुन्दर्नन् कि भन्ने आश चाहिँ गर्नपर्छ।

१३ वर्षदेखि राजा फालेर महाराजा बनेकाहस्ते देश र जनतालाई लुट्न पाइने ठाउँमा लुट्न छाडेका छैनन्। देशको शासन र प्रशासन भ्रष्टाचारको दलदल बनेको छ। आफूभन्दा सक्षम र जननेता अरु कोही छैनन् भनेर आत्मरती गर्नेहरु नाड्गा बादशाह बनिसकेका छन् तर आफू नाड्गो भइसकें भन्ने भेउसम्म यिनलाई छैन। लाटाबुङ्गाले केरा हेरेजस्तो मात्र सत्ता, शक्ति र सम्पति हेन्हरहरै आफू उभिएको धरातल गुमाइसके

तर किनाले रगत चुस्न न नाडेजस्तो देश र दुनियाँलाई चुसिरहेका छन्। यसैले अहिलेको राजनीति सर्वआहारावादी छ। बर्जित के हो यिनीहस्तलाई मतलबै छैन। वियेकहीनताको, मानवताविहीनताको पराकाष्ठा नाथेको छ राजनीतिमा। जनता सधैं क्रान्ति गर्न सक्दैनन्, तसर्थ सोभाज जनता आफ्ना नेताहस्ते फोहर हसुरेको र डकारेको चुपचाप हेरिरहन्छन्।

विचारा छन् जनता, तुनावका समयमा मतदान गर्नेपन्यो। अब त राष्ट्रो गर्लाई कि भनेर मतदान गर्न्यो, जसलाई दुध पिलायो, उही विष ओकल्च, सर्प बनेर डस्त। दृधले भरिएको माटाको भाँडाको स्थान, विषले भरिएको सुनको भाँडाको स्थानमन्दा सधैं पवित्र हुन्छ। यो कुरा न जनताले कहिले तुर्के, न नेताले तुर्के प्रयत्न गरे। अब त होला कि भन्यो उही भ्रष्टाचार, अब त राष्ट्रो गर्लाई कि भन्यो, उही भ्रष्टाचार। जनता आजित भइसके।

चाणकयले उहिल्यै भनेका थिए- उचित शिक्षा, स्वास्थ्य र न्याय नभएको ठाउँ सकभर छाडिएनुपर्छ। तर यो ५ सय बीसीतिरको कुरा हो। हामी अहिले २९९ौ सताब्दीमा छौ। वर्तमान विश्वमा देश छाडन सकिन्न, यसकारण हामीले शिक्षा, स्वास्थ्य र न्याय स्थापित गर्नुपर्छ, जो यसको बिपरित छ, तिनलाई मिल्काउन सक्नुपर्छ। बल्ल बल्ल परिवर्तन हुन्छ, त्यसको हक्कभोग नागरिकले होइन, अरुले नै हस्तक्षेप गरिदिन्छ। देशको सबै नेतृत्वतहमा भौतिकबादी र अस्थिर मनस्थितिका कारण स्वतन्त्रता स्वच्छन्दता, राष्ट्रियता परजीवी, प्रजातन्त्र परतन्त्र, कूटनीति लूटनीति बन्दै गएको छ।

जो संसदमा छ, संविधानमा सही गरेको छ, त्यो पार्टीले सरकार प्रमुखलाई 'प्रधानमन्त्री शारीरिक र मानसिक दृष्टिले अत्यन्त कमजोर रहेको छ।' भनेर पागल भनिरहेका छन।, सत्तारुढ दलका भण्डे दुई तिहाइ शक्ति गुट गुटमा बिभाजित छन् र प्रतिवादसम्म गर्दैनन्। अर्को दलको आलोचना उनीहस्तका लागि लुता कन्याइ भएको छ। संबैधानिक

दलहस्तीच नै यो हदसम्मको स्वार्थन्धता ? राजनीतिले देशभक्ति गुमाउँदैछ, मर्यादा हराउँदै गएको छ।

जनताले पटक पटक मत दिए, पटक पटक विश्वास गरे। जनयुद्धदेखि जनआन्दोलन, दुईपल्टको संविधानसभादेखि संविधान र आवधिक निवाचनमा समेत साथ दिए, तर यी डमरुहस्तलाई जिति सर्वहारा र समाजवादी खान्की खुवाए पनि देशलाई लुछन र जनताको रगत चुस्न छाडेनन्। यिनीहरु रक्तपान गर्ने स्वार्थको पोखरीबाट

घटनाक्रमले सिद्ध गरेको यथार्थ के हो भने नेपाली राजनीतिमा २० जना नेता किड बनेका छन् र तिनलाई बनाउने किडमेकर अदृश्य छ। त्यो अदृश्य शक्ति विदेशी हो। नेपाली जनता यस्ता विदेशीको आदेशमा चल्ने किडका भर गरेर समृद्धि र सुखको आशाको किरण कहिले भुलिकन्छ भनेर प्रतिक्षा गरिरहेका छन्। सोभाज नेपाली किड र किडमेकर छुट्याउन नसकेर आज पनि भ्रमित छन्।

महाभारतको कथा प्रसङ्गमा यस्तो पनि

● ● ●

१३ वर्षदेखि राजा फालेर महाराजा बनेकाहस्ते देश र जनतालाई लुट्न पाइने ठाउँमा लुट्न छाडेका छैनन्। देशको शासन र प्रशासन भ्रष्टाचारको दलदल बनेको छ। आफूभन्दा सक्षम र जननेता अरु कोही छैनन् भनेर आत्मरती गर्नेहरु नाड्गा बादशाह बनिसकेका छन् तर आफू नाड्गो भइसकें भन्ने भेउसम्म यिनलाई छैन। लाटाबुङ्गाले केरा हेरेजस्तो मात्र सत्ता, शक्ति र सम्पति हेन्हरहरै आफू उभिएको धरातल गुमाइसके

● ● ●

जवाफदेहीको स्तरमा उक्लन सकेनन्। मगध सप्राट धनानन्दको दासी मुराको छोरा चन्द्रगुप्तलाई चन्द्रगुप्त मौर्य बनाउने काम चाणक्यले गरेका थिए। आफैने प्रयासबाट चन्द्रगुप्तलाई महाराज बनाउने चाणक्य चन्द्रगुप्तका प्रधानमन्त्री बनेरसमेत शासन व्यवस्था सुधार गरे, लोककल्याणका पद्धति बसाले। चाणक्य कहिले किड बनेनन्। चन्द्रगुप्त किड बन्न सफल भए तर राजनीतिक दर्शनको नाम चाणक्य नीति आज पनि सम्मानित छ। अर्थात महत्व किडको होइन, किडमेकरको हुन्छ। जनयुद्ध र जनआन्दोलन, त्यसपछिका

छ। कौरव र पाण्डवपक्षको भीषण युद्धमा पिता द्रोणाचार्यको हत्या भयो। गुरुपुत्र अश्वस्थामा पाण्डवलाई सिद्धाइदिन्छु भनेर पाण्डवको शिविरमा पस्तन् र लहरै सुतेका ५ जनाको हत्या गरिदिन्छन्। जो मारिए ती द्रोपदीका ५ पुत्र थिए, पाण्डव थिएनन्। यो थाहा पारेपछि अर्जुन जंगिए- अश्वस्थामालाई द्रोपदीका सामु उभ्याएर मार्न तैयार भए। कृष्ण पनि त्यही आझुपूरे। द्रोपदीका ५ छोरा मार्न हत्यारो अश्वस्थामालाई अब म बाँकी राख्दिन, यसको बध गरिदिन्छु। द्रोपदीले अर्जुनलाई सम्भाइन्- आवेगमा नआउ अर्जुन। अश्वस्थामा ब्राह्मण हुन्,

गुरुपुत्र हुन्। मेरा ५ भाइछोरा मारिए, अश्वस्थामालाई मारेर मेरा छोरा फर्कने होइनन्। म पुत्रशोकमा छु, मसँग ५ पतिहरै छन्। अश्वस्थामालाई मारेपछि उनका पुत्रहीन पल्ली, पतिहीन भएर बेसहारा हुन्छन्, त्यो अर्को अधर्म हुन्छ, नमार अजून। त्यही थिएँ धर्मराज युधिष्ठिर, उनले पनि अर्जुनलाई द्रोपदीका सुभावमा ध्यान देउ अर्जुन भने। भीम, नकुल, सहदेवले पनि श्रीकृष्णतिर हेरे। श्रीकृष्णले अर्जुनलाई भने- पार्थ, स्वत्को परिच्याग पनि मत्यु नै हो। भौतिक शरीर मार्नुमात्र बध होइन। त्यसपछि अर्जुनले अश्वस्थामालाई चारपाटा मुडिएर, शिरबाट मणि हरण गरे र उसको स्वत्व हरण गरिदिए।

हाम्रा नेताहस्त यतिबेला

अश्वस्थामाजस्ता लाग्छन्। जनता पाण्डवजस्ता लाग्छन्। छैन त श्रीकृष्ण छैनन्, जसले अश्वस्थामालाई जसरी अपमानको जिउँदो मत्यु दिने अकिल दिनसकोस्। यसकारण त नेपाल विदेशीका लागि नगरबुङ्गालस्तो बनेको छ, नेपाली अपमानित भइरहेका छन्।

यसेको प्रतिफल हो- दरवार हत्याकाण्ड। हामीभन्दा बाठो हुने, हामीलाई बाइपास गर्ने, हामीभन्दा अगाडि जान खोज्ने भनेर भारतले यतिरुलो षडयन्त्र गरिदियो कि दरवार हत्याकाण्ड भयो। चीनितर लानेलाई सबक सिकाइन्छ भनेर भारतले आफैले आतककारी भनेको र आफैले जनयुद्धकालभित्र पालेको माओआदीलाई राजनीतिक दलमा मिसाएर जनआन्दोलनमा सामेल गराइदियो। जनआन्दोलन अधि छाडिएको ब्रह्मस्त्र थियो- १२ बुँदे दिल्ली सहमति। जसमा काग्रेसका सभापति गिरिजाप्रसाद कोइराला, एमालेका महासचिव माधवकुमार नेपाल, काग्रेस प्रजातात्रिकका गोपालमान श्रेष्ठ, जनमोर्चा नेपालका अध्यक्ष अमिक शेरचन, नेपाल सद्भावनाका उपाध्यक्ष भरतविमल यादव, संयुक्त वाममोर्चाका नाउउ अर्जुन। अश्वस्थामा ब्राह्मण हुन्।

»» बाँकी ६ पेजमा

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

ज्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पून: प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिङ्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दृवक हनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्याँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान

सरपाठकीय

नेकपामा विधि विद्यानको लडाई होइन पदको लडाई

तत्कालिन तेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरा हुँदा जनताले जुन आशा एवं विश्वास राखेका थिए त्यसमा अहिले घात हुन थोको छ । एकीकरण हुँदा जनतालाई दिएको विश्वासका आधारमा जनताले एकीकृत भएको तेपाल कम्युनिष्ट पार्टीलाई भफ्टडै दुई तिहाई मत दिएका थिए । सविधातले व्यवस्था गरेनुसार ७ प्रदेशमध्येका ६ वटा प्रदेशमा नेकपाकै बहुमतको सरकार निर्माण भएको छ भने संघीय सरकारमा समेत नेकपाकै नेतृत्वमा पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक केपी ओलीको नेतृत्वमा भफ्टडै दुई तिहाईको सरकार रहेको छ । तर त्यति हुँदूहुँदै पनि ओली नेतृत्वको सरकारले जनताले चाहेजस्तो काम भने गर्न सकेको छैन । पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले समेत सरकारलाई काम गर्न कठिनाई उत्पन्न गराउँदै आएको स्वयम् प्रधानमन्त्री ओलीले बताउँदै आएका छन् । पार्टी एकीकरण हुँदा तत्कालिन नेकपा एमालेका अध्यक्ष र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दुवैले आलोपालो सरकारको नेतृत्व गर्न सहमति भएकोमा गत मसिरमा फेरी दुवै अध्यक्षबीच केपी ओलीले पाँचौ वर्ष सरकारको नेतृत्व गर्न र पार्टीको कार्यकारी अध्यक्षमा पुष्टकमल दाहाल रहने सहमति भएपश्चात् पार्टीका अन्य वरिष्ठ नेताहरू आक्रोशित हुँदै आएका थिए । दुई अध्यक्षहरू मिलेर आफूहरूलाई कुनामा पारिएको आरोप उनीहरूले लगाउँदै आएका थिए । ठीक त्यही समयमा अध्यक्ष दाहालले पाँचौ वर्ष ओलीलाई सरकारको नेतृत्व गर्न दिने आफ्नो सहमति गल्ति भएको उद्घोष पश्चात् पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले उग्रस्प लिएको थियो । जनताले स्थिर सरकारको अभावमा विकास निर्माण हुन नसक्ने भनेर नेकपालाई भफ्टडै दुई तिहाई मत दिएका थिए । अहिले त्यही मत नेकपाको लागि भारी सावित भएको छ ।

तेपालको इतिहासमा २००७ सालपछि कुनै पनि प्रधानमन्त्रीले पुरै पाँच वर्षे कार्यकाल विताउन पाएका छैनन् । त्यही भएर जनताले एकीकृत भएको नेकपालाई भफ्टडै दुई तिहाई मत दिएका हुन् । तेकपाले विकासका तागि स्थिर सरकार भन्ने नारा चुनावको बेला दिएको थियो । त्यही नाराले गर्दा जनताले नेकपालाई विश्वास गरेर मत दिएका थिए । चुनावका बेला आफूहरूले दिएका नारालाई पुरा गर्नेतर पार्टी र सरकार लागेको भए तेकपाला अहिलेको जस्तो विग्रह उत्पन्न नै हुने थिएन । तत्कालिन नेकपा एमालेभित्र रहेका गुट उपग्रहस्ताई सक्रिय बनाएर पार्टीका वरिष्ठ नेताहरू नै सरकारको विरुद्ध खिनिए उनीहरूले सरकार विधि विधान विपरित चलेको आरोप लगाउँदै पार्टीका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालको नेतृत्वको मोर्चा नै बनाएर ओली सरकारका विरुद्ध कोठे राजनीति गर्न थालेका हुनाले प्रधानमन्त्री ओलीलाई समेत दाहाल ग्रुपलाई काउन्टर दिन त्यसै अनुरूपको कार्यहरू अघि सारां थालेपछि पार्टी विभाजनको संघारमा पुगेको थियो । पार्टी विभाजनको संघारमा पुरा समेत सत्ताधारी दलका केही वरिष्ठ नेताहरू जसरी हुन्छ ओलीलाई प्रधानमन्त्री र पार्टी अध्यक्षबाट राजिनामा गराउन बाध्य पार्ने रणनीतिमा लागेका हुनाले गत बैशाख देखि नै पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्व सडकमै छताछुल्ल हुन पुगेको थियो । पार्टीको कार्यकारी अध्यक्ष सहितका माधव तेपाल, भलनाथ खनाललगायतका नेताहरूले संविधानले चिन्नै नचिनेको पार्टीको सचिवालय, स्थायी कमिटी र केन्द्रीय समितिबाट प्रधानमन्त्रीको राजिनामा माग्नुभन्दा पार्टीका संसदीय दलबाट बहुमतको आधारमा पार्टीको संसदीय दलको नेताबाट प्रधानमन्त्री ओलीलाई हटाउने कुनै प्रयास सम्म नगरेको हुनाले उनीहरू जसरी भएपनि ओलीलाई हटाउने भन्नै संविधान विपरितका कार्यमा सारिक हुन भनेको पार्टीकै बढानम बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । त्यही कारण प्रधानमन्त्रीले पनि बहुमत तपाईंहरूसँग छ भने जे गर्नुहुन्छ गर्नुहोस् भन्ने ठाडो चुनौती दाहाल नेपाल गृष्टलाई दिएका थिए ।

तेकपाभित्रको आन्तरिक दृन्दलाई विधि, विधानमा सरकार र पार्टी नचलेको बताएतापनि वास्तविकता भने पदकै भागवण्डा तै थियो । पार्टी एकीकरण हुँदा माधव नेपाललाई पार्टीको मर्यादा क्रममा दुई अध्यक्ष पछिका वरिष्ठ नेतामा राखिएकोमा केही समयपछि फलनाथ खानालाई हुँतेसो मर्यादा क्रममा राखेर माधव नेपाललाई चौथो मर्यादा क्रममा राखिएको थियो । नेकपा एमाले हुँदा पनि केपी ओली र माधव नेपालबीच कहिन्दै रास्तो सम्बन्ध हुन सकेको थिएन । त्यही मुझालाई उठाएर पुष्टकमल दाहालसे माधव नेपालको साथमा कीपी ओलीलाई दुंगो लगाउने रणनीतिका साथ ओलीको विरुद्ध खनिएका थिए । ठीक त्यहीबेला पार्टीका उपाध्यक्ष वामदेव गौतमले पार्टीलाई विभाजनबाट जोगाउने भन्दै ६ दुँवै प्रस्ताव अधि सारेपछि पार्टीमा अर्को नयाँ तरङ्ग फैलियो । गौतमको प्रस्ताव बमोजिम पार्टी एकीकृत महाधिवेशन नभएसम्म पार्टी अध्यक्ष र प्रधानमन्त्री ओली तै रहने र महाधिवेशनपछि दाहाललाई अध्यक्ष बनाउने र ओलीले पाँच वर्ष सरकारको नेतृत्व गर्ने प्रस्ताव पछि दाहाल नेपाल गुट गौतम विरुद्ध खनिएका थिए ।

आवण ३० गते दुवै अध्यक्षहरू पार्टीभित्र उडिजएको विवाद समाधानका उपाएहरू खोजन सहमत भएर ६ सदस्यीय कार्यदल बनाउन सहमत भएनुसार पार्टीको महासचिव विष्णु पौडेलको नेतृत्वमा ओली दाहाल र नेपाल पक्षमा भागवण्डा गरेर दुई/दुई जना कार्यदलका सदस्यहरू राखेका छन् । माधव नेपालले भन्दै आउनुभएको थियो भागवण्डा होइन विधि विधान अनुसार पार्टी र सरकार चलनुपर्दछ भनेर तर कार्यदलमा उनको पक्षबाट भीम रावल र सुरेन्द्र पाण्डे राखेपछि बहाँको आवाज कम भएको छ । ओलीको पक्षबाट महासचिव पौडेल, शंकर पोखरल र दाहालको पक्षबाट जनादन शर्मा र पम्पा भुसाललाई राखिएको छ । अब सो कार्यदल गर्ने प्रस्तावका बारेमा छलफल हुने र सोही अनुसार मन्त्रिपरिषद् र मुख्यमन्त्रीहरू समेत फेरिने भएकाले विधि विधानको लडाई होइन पदको लागि दाहाल नेपालको लडाई भएको रहेछ भन्ने प्रष्ट भएको हामीले बुझको छौं ।

लोकतन्त्रमा पनि बदलाकै भावनामा सरकार

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

प्रमुखले नै आफ्ना जनतालाई गलत सल्लाह दिनु र स्वास्थ्य उपचारका लागि खरिद गरिएको औषधी र उपकरणमा कुनै प्रकारको भ्रष्टाचार भएको छैन भन्नु के कार्यकारी प्रमुखलाई सहाउने विषय हो त ?

मुलुक यतिबेला संकटको भूमरीमा रहेको
छ । कोरोना भाइरसको महामारीले गर्दा विश्व
नै आतिकित भझरहेको बेला सबै राजनीतिक
दल, सरकार र जनता एकै ठाउँमा उभिएर
यस विरुद्ध लाग्नुपर्नेमा पछिल्लो समयमा त्यस्तो
अवस्था देखिएको छैन । सत्ताधारी दल नेपाल
कम्युनिष्ट पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा
प्रधानमन्त्री केपी ओली आफ्नो नेतृत्वमा रहेको
सरकार बचाउनतिर मात्र केन्द्रित भएको हुनाले
सरकारका काम कारबाही प्रभावहिन जस्तै
देखिएका छन् । एक किमिसले भन्ने हो भने
मुलुकमा सरकार नै नभएको जस्तो अवस्था
देखिएको छ । सरकारले सबै राजनीतिक दल
र जनतालाई एकै सूत्रमा बाँध्न सक्नुपर्दथ्यो
तर ठीक त्यसको उल्टो सरकारले आफ्नै
दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीलाई समेत एकै
ठाउँमा ल्याएर कोरोना भाइरसका विरुद्ध
उभ्याउन सकेको छैन । सत्ताधारी दलका मुलुक
भरमा लाख्यां कार्यकर्ता रहेको पार्टी नेताहस्ते
बताइरहेका भएपनि संकटको बेला पार्टीका
कार्यकर्ताहरू नै विभाजित भएर आ आफ्नो
स्वार्थ पूरा गर्न लागेका हुनाले जनता दुहुरा
जस्ता भएका छन् । केपी ओली नेतृत्वको
सरकार गठन हुँदा जनतामा जुन आशा एवं
विश्वास पलाएको थियो त्यो अहिले निराशामा
परिणत हुँदै गएको छ । जुन पार्टीको नेतृत्वमा
सरकार गठन भएपनि पार्टीको नेतृत्व सरकारमा
पुगेपछि नेतृत्वले सबैलाई समान व्यवहार गर्नुपर्ने
विश्वव्यापी सिद्धान्तलाई केन्द्रमा राखेर सरकार
सञ्चालन नभएको हुनाले केपी ओली पहिलो
पटक प्रधानमन्त्री बन्दा बनाएको राष्ट्रवादी छिवि
क्रमशः ध्वस्त हुँदै गएको छ ।

सरकारको नेतृत्वमा रहेका व्यक्तिले व्यक्तिगत र पार्टीगत स्वार्थलाई ध्यानमा राखेको खण्डमा जनताका समस्याहरु अफ थपिंदै जाने निश्चित रहेको छ । अहिले त्यस्तै भएको छ । तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरण हुँदा जनतालाई जुन आशा एवं विश्वास दिलाइएको थियो त्यो अहिले निराशामा परिणत हुँदै गएको छ । मुलुकका दुई ठुला कम्युनिष्ट नामधारीका पार्टीहरु एकीकरण भएका हुनाले उनीहरूले संघीय संसद द्वाई प्रदेश सभामा समेत भण्डे दुई तिहाई मत ल्याएका थिए । त्यतिबेला उनीहरूले स्थित सरकार र तिब्र विकासको नारा दिएको थिए । तर पछिल्लो समयमा यी दुवै नारा भूत सावित हुँदै गएका छन् । एउटै पार्टीको भण्डे दुई तिहाई नजिकको संघीय सरकार भएको हुनाले सरकारलाई काम गर्न कुनै कठिनाई छैन । तर पनि सरकार कछुवा गतिमा मात्र अधि बढेको छ । सबै राजनीतिक दलहरूलाई साथमा लिएर सरकार अधि बद्नु पर्नेमा सरकारले आफ्नै पार्टीलाई समेत साथमा लिन सकेको छैन । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी भित्रको आन्तरिक द्वन्द्वको मारमा जनता परेका छन् । कोरोना भाइरसले उग्र रूप लिइरहेको बेला जनताले त्यसबाट न्युक्ति पाउने आशा गरिरहेका भएपनि सरकारकै नालायकीपन र गैरिजम्मेवारीपूर्वकका काम कारबाहीको कारण अहिले जनता त्रासमा बाँच्न बाध्य पारिएका छन् । कोरोना भाइरसलाई रोकथाम र नियन्त्रण गर्न भनेर सरकारले गत चैत्र १९ गते देखि मुलुकभरमै लकडाउन लगायो । मुलुकमा लकडाउन लागेपछि जनताले सरकारको आदेशलाई स्वीकार गर्दै आ आफ्नो घरमा बसे । लकडाउनका बेला सरकारले जति काम गर्नुपर्दथ्यो त्यति काम गरेको देखिएन । लकडाउन लगाइएको छ भनेर सरकारसमेत लकडाउनमा नै बसेको हुनाले कोरोना भाइरसले उग्ररूप लिँदै गएको सत्य वास्तविकता हो । चैत्र १९ गते लकडाउन लाग्य गर्दा जम्मा २ जनामा मात्र कोरोना भाइरस देखिएको थियो । अहिले कोरोना भाइरसका संक्रमितहरूको संख्या २९ हजार भन्दा बढी पुगेको छ भने त्यही कोरोना भाइरसकै कारण ज्यान गुमाउनेहरूको संख्या ९ सय २० भन्दा बढी पुगेको छ । केपी ओली सरकार प्रमुख भएकाले उनले नै कोरोना भाइरसको नियन्त्रण र रोकथामका बारेमा जनतालाई सही सल्लाह र रोकथामका लागि सरकारलाई निर्देशन दिनुपर्नेमा प्रधानमन्त्रीबाटै बेसार पानी खानुहोस, तातोपानी खानुहोस कोरोना आफै ठिक हुच्छ भन्ने जस्तो अभिव्यक्ति दिनु के उचित थियो त ? बेसार पानी र तातो पानी खाँदा कोरोना भाइरसले संक्रमित हुनु नपर्न भए आज विश्वका धेरै मुलुकहरूले किन कोरोना भाइरसका विरुद्ध भ्याक्सिस बनाउन लागि परेका छन् त ? मलकको कार्यकारी

लोकतान्त्रिक नभई राज्यको लोकतान्त्रिकरण पूर्ण रूपमा हुन सक्दैन । तर सताधारी दल नेकपा र प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली काग्रेसभित्र अहिले के भईरहेको छ ? उनीहरु किन जनताका समस्यामा सम्वेदनशील हुन सकेका छैनन् ? पछिल्लो समयमा राजनीतिक दलहरु लोकतन्त्रमा भन्दा दलतन्त्रमा चासो राख्न थालेका छन् । त्यसैले भन्न सकिन्छ दलहरु नदि बन्नुपर्दथ्यो तर उनीहरु कुवा बनिरहेका छन् । पार्टीहरु सफा र कन्वन बन्नुपर्नेमा फोहरका थुप्रो जस्तै बन्दै गएका फोहरका थुप्रामा धेरै कुरा पाइन्छ भन्दै दलहस्तभित्र विचौलियाहरु प्रवेश गरेका छन् । विचार र व्यवहारमा दलहरु चुक्कै गएका छन् । दलका नेता सरकारमा पुगेपछि सरकार सबैको हुनुपर्दथ्यो तर त्यसो हुन सकेको देखिएको छैन । सत्तामा पुगेपछि सत्ताबाट कहिल्यै बाहिर आउनुपर्दैन भन्ने उनीहस्ता पर्दै गएकोले एउटै दलभि पनि गुट उपगुट सिर्जना भएका हुनाले सरकारको नेतृत्वकर्ताको गुटका व्यक्तिबाहेक अन्यलाई खेद्ने पेले काम हुन्छ भने अन्य पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताको हालत कस्तो होला ? सहजै अनुमान लगाउन सकिन्छ ।

राजनीतिक दलहस्ता मुट उपगुटहस्त रुखमा
लागेका औजेरु जस्तै हुन् । औजेरुहस्ते केही
समयपछि रुखलाई नै मारिदिन्छ । अहिले
हाम्रा राजनीतिक दलहस्त भित्र त्यस्तै रोग
लागेको छ । सत्ताको नेतृत्वकर्ताका पहरेदार
बाहेक अन्यले आफ्नो क्षमता भएपनि कुनै
ठाउँमा स्थान पाउन सक्ने अवस्था रहेको
छैन । चाकडी, चाप्लुसी र चुकली लगाउने र
नेतृत्वकर्तालाई भगवानको अवतार भनेर आरती
उतार्नेहस्ते मात्र मौका पाउने परिपार्टी अहिलेको
सरकारले बसालेको छ । हालै मात्र मन्त्रिपरिषद्
को बैठकले प्रेस काउन्सिल ऐन विपरितको
कार्य गरी प्रेस काउन्सिल नियमावली संशोधन
गरी हाल प्रेस काउन्सिलमा कार्यवहाक अध्यक्ष
रहेका पत्रकार किशोर श्रेष्ठलाई कार्यवहाक
अध्यक्षबाट हटाउने निर्णय गरेको थियो । प्रेस
काउन्सिल ऐन २०४८ मा प्रेस काउन्सिलका
अध्यक्ष कार्यालयमा उपस्थित हुन नसक्ने
अवस्था आएमा काउन्सिलका सदस्यहस्तको
बहुमतले आफूहस्तमध्येबाट कार्यवहाक अध्यक्ष
चुन सक्ने र त्यसरी चुनिएका व्यक्तिको
अध्यक्षतामा बैठक बसेर सबै प्रकारका निर्णय
गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएकोमा भाद्र १ गते
बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले अधिल्लो दिन
प्रेस काउन्सिल सदस्यमा मनोनित गरेकी दुर्गा
भण्डारी पौडेललाई कार्यवहाक अध्यक्षमा नियुक्त
गरेको थियो । प्रेस काउन्सिल ऐनमा सरकारले
कार्यवहाक अध्यक्ष तोक्न सक्ने व्यवस्था नै
छैन । नियमावली संशोधन गरेर ऐनलाई काट्न
सकिंदैन भने हेक्का सरकारलाई नहुनु लाजमर्द
विषय होइन र ?

तत्कालिन सञ्चारमन्त्री मोहन बहादुर बस्नेतले प्रेस काउन्सिलका सदस्य नवलकिशोर यादवलाई कार्यवहाक अध्यक्षमा नियुक्त गरेपछि त्यसका विरुद्ध सर्बोच्च अदालतमा परेको रिट निवेदनमा सर्बोच्चले सरकारका नाममा अन्तरिम आदेश जारी गर्दै भनेको थियो सरकारको निर्णय कार्यन्यन नगर्नु भनेर । अहिले पनि त्यो आदेश कायम रहेको बेला किशोर श्रेष्ठलाई कार्यवहाक अध्यक्षबाट हटाउने निर्णय सरकारले गर्नु अदालतको मानहानी मात्र नभएर सम्पूर्ण पत्रकाहरूको अपमान समेत हो । आफूले नियुक्ति नै गर्न नसक्ने र काउन्सिल बोर्डलाई मात्र भएको अधिकार सरकारले प्रयोग गर्न त्यसमा पनि आफूनै पार्टीका कार्यकर्तालाई हटाउनु वा व्यक्तिगत पूर्वग्रह भएन र ? सरकारको विपक्षमा कलम चलाए भनेर आफ्नो आरती नउतारको भन्दै आफ्नो आरती उतार्ने व्यक्तिलाई जागिर दिनका लागि अर्को व्यक्तिलाई अपमानित ढँगले हटाउनु भनेको बदलाको भावना बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । कुनै विचैलियालाई मन परेन भनेर आफूनै पार्टीको कार्यकर्तालाई बलीको बोका बनाउने सरकारले अन्य विपक्षीलाई के गर्ला ? स्मरण रहोस् भाद्र ३ गते सर्बोच्च अदालतले प्रेस काउन्सिल नेपालका कार्यवाहक अध्यक्ष किशोर श्रेष्ठलाई हटाउने सरकारको निर्णय र नियमावली संशोधन गरी कार्यवहाक अध्यक्ष तोक्ने सरकारको निर्णयलाई समेत अदालतले अन्तरिम आदेश जारी गरी बदर गरिदिएको छ । अदालतको आदेश अनुसार अब आफ्नो पदावधि बाँकी रहेसम्म किशोर श्रेष्ठ नै प्रेस काउन्सिल नेपालको कार्यवाहक अध्यक्ष रहिरहने पक्कापक्की भएको छ ।

सपना जिउँदै छ, तर सामर्थ्य छैन

राजन खतिवडा

उस्तै लिक र उहाँ प्लाटफर्ममा नेपाली रंगमञ्चले एउटा लामै यात्रा तय गरिसकेको छ। करिब चार पुस्ताले यसमा जीवन बिताएका छन्। रंगमञ्च परम्परागत शैलीका लोकनाटकहरू र आयातित नाटकबाट प्रभावित थिए। पहलमान सिंह स्वारू, बालकृष्ण सम, गोविन्दबहादुर मल्ल गोठाले, शीमनिधि तिवारी, हरिप्रसाद रिमाल, लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा, माधवप्रसाद घिमिरे, सत्यमोहन जोशी, महेन्द्र मल्गिया, अभि सुवेदी आदिको लेखन, फरक निर्देशन, प्रस्तुति र शैलीमार्फत विकसित हुँदै आएको नेपाली रंगमञ्च आजको पुस्तासम्म आइगुण्डा, प्रतिष्ठित पेसा र संस्कृतिको रूपमा विकसित हुन पुगेको छ। यो पूरै कालखण्डलाई केलाउने हो भने ५०को दशकपछि रंगमञ्चमा गम्भीर अभ्यासको थाली भएको मानन सकिन्छ। परम्परावादी शैलीलाई भक्तिकाउन हरिप्रसाद रिमाल, हरिहर शर्मा, सुनिल पोखरेल र अनुप बरालको रंगशिल्पको ठूलो योगदान छ। अशेष मल्को मितव्ययी रंगमञ्चको पनि एउटा अलगै प्रभाव छ। यसबीच आयातित नाटक भने रोकिएका छैनन्, यी रोकिएनन् पनि। तर, नेपाली मौलिक नाटकको अवधारणालाई खोसिने क्रम जारी छ। ५० को दशकपछि आएका फरक भाषा, फरक संस्कृति र तिनका सौन्दर्य, मूल्य-मान्यताले बुनिएका नाटकले नेपाली रंगमञ्चको पहिचान बोकेका छन्। र, अझै नेपाली रंगमञ्चको मौलिक भाषा-शैली उकेर्नु जरूरी छ। जसको आधार बलियो बन्न भने सकेको छैन।

मूलतः नाटक, लेखन र प्रस्तुतिको रूप शैलीले स्थापित गर्छ। यो अनुसन्धान र निरन्तर अभ्यासले सिर्जन्छ। यसका लागि लामो समय र अर्थिक लगानी चाहिन्छ। वेलाखत समूहमा लेखक, कलाकार र निर्देशकको अन्तरसंवाद र रंगविमर्शले रेलको नयाँ पटरी विस्तार हुन सक्छ।

करिब तीन दशकदेखिको नेपाली रंगमञ्चको बाहिरी आवरण भयकर र व्यवस्थित देखिन्छ। विदेशी रंगकर्मीहरू नेपाल भ्रमणमा आउँदा दिग्ग पर्छन् र सोध्न— नेपाली रंगमञ्चलाई नेपाल सरकारले कति लगानी गरेको छ? हामी अवाक दुन्हाँ। सरकारको शून्य सहयोगमा आ-आफ्नै श्रमले यति धेरै गतिविधि हुनु, अधिकांश रंगमञ्चको नेतृत्व युवाले गर्नु, अनि दर्शकको अपार सहभागिता हुनुलाई मानक मान्दा नेपाली रंगमञ्च दर्शिण एसियामा निकै अगाडि छ। जबकि संसारका अधिकांश देशमा रंगमञ्च सरकारी अनुदानमा टिकेको हुँच। सरकारको शून्य सहभागिता हुँदै हुँदै पनि नेपाली रंगमञ्चले यो उचाइ हासिल गर्नु आफ्नै अद्भूत हो।

तर, नेपाली रंगमञ्चको अवस्था भित्राबाट हेर्ने हो भने जयनगर-जनकपुर कुदिरहेको रेलजस्तै छ, जसोतसी सास लिइरहेको मात्र। जसरी रेलका डब्बाहर परबाट हेर्दा सुन्दर र आकर्षक देखिन्छन्, त्यसैरी नेपाली रंगमञ्च पनि टाढाबाट हेर्दा सुन्दर र आकर्षक देखिन्छ। तर, यसभित्र पिर, मर्का र दुःखका अनेकौं कथानक छिपिरहेका छन्। सबै डब्बाका आ-आफ्नै इन्जिन छन्। रेलगाडीको यात्रा गर्दै गरेका हामी सबैलाई इयालबाट देखिने दृश्य मनमोहक लागेको हुन सक्छ। र, सबैले हामीलाई नै हेरिरहेका छन् भने भ्रम पनि हुन सक्छ। अधिकांश इन्जिन चालकको आफ्नो एकल लहडमा चलेको हुनाले यो कति वेला थिकिन्छ भने कसैलाई ढुक्क छैन। अधिकांश चालकले चालक समूहमा आफ्ना घरानाका सदस्यलाई आजीवन रहने गरी नियुक्त गरेका छन्। रंगमञ्चको यात्रा सुरु गर्न हरेकले चालकदलको सदस्य हुने सपना देखेको हुन्छ। तर, विड्म्बना! कलाकारमध्ये कसैले त्यस्तो इच्छा जाहेर गन्यो भने उसलाई रेलबाट

ओरालिन्छ र फेरि चढन नसक्ने गरी सबै डब्बाका ढोका बन्द गरिन्छ। उसले कुनै प्लाटफर्ममा हात हल्लाइरहेको हुन सक्छ, तर रेल उसका लागि कहिल्यै रोकिएन्दै।

एउटा निश्चित कुरा के हो भने पूर्वतयारी र मिहिनेतविना कोही पनि रेलको चालक बन्न सक्दैन। उसलाई त्यहाँसम्म पुग्न अभ्यास र अध्ययन अनिवार्य हुन्छ। लामो इतिहास बोकेको नेपाली रंगमञ्चले भावी चालक जन्माउने गरी अध्ययन केन्द्रको निर्माणसमेत गर्न सकेन, जुन पहिले आवश्यकता थिए। यस्तो अध्ययन केन्द्र सामुदायिक र सरकारी लगानीमा सम्भव हुन सक्थ्यो। तर, त्यसमा समाजको ध्यान जान सकेन। जस-जसको ध्यान गयो, उनीहरू सफल हुन सक्नेन्। आखिर एउटा स्वतन्त्र रंगमञ्चले कति नै गर्न सक्थ्यो र? अझै पनि सपना जिउँदै छ, तर सामर्थ्य छैन।

सरकारको जिम्मेवारी किन? स प्रजातन्त्रपछि तीन दशकको अन्तरालमा राज्य सञ्चालनमा धेरै नेतृत्व आए र गए। यो क्रम जारी छ। क्रान्तिको म्यान्डेडअनुस्थ केही कला-साहित्यका संस्थान पनि खुले, तर उनीहरूको बुफाइमा कला-साहित्य समाजको अंग हुन सकेन। त्यस्ता संस्थाले कालान्तरमा एउटा संस्कृतिको निर्माण गर्छन्, जुन हाम्रो समाजलाई, भावी पुस्तालाई आवश्यक छ भन्ने राज्य सञ्चालकले कहिल्यै महसुस गर्न सक्नेन्। जसले गर्दा आन्दोलनको चरणमा देखाइएका कलाकार विविध स्वरूप पनि मान्छे भेला पार्नका लागि गरिएका थिए भन्ने प्रस्तु दुन थाल्यो। भोटका लागि मानिसको मन पगाल देखाइने संस्कृतिक र नाट्य प्रस्तुतिले वास्तविक कलाक्षेत्रको सुदृढीकरणमा भूमिका खेले सम्भावनै थिएन। कला-साहित्यले उत्पीडनका विरुद्ध र राज्यको रवैयामा प्रश्न गर्न मात्र होइन, यसले देशको पहिचान उकेर्न तथा फैलाउन पनि भूमिका खेले गर्छ।

हाम्रो समाजको बनोट र सांस्कृतिक सौन्दर्यशास्त्रमा गहन अध्ययन गर्दै त्यसको विस्तारमा राज्यले लगानी गरेको भए देश समृद्धितर लम्किने थिए। समाजले चाहेको परिवर्तनको नयाँ क्राफ्टमा मुलुक

अधि बढ्ने थिए। बलियो सांस्कृतिक जगमा उभिएको नेपाललाई जिउँदौ देशका रूपमा विश्व मानवित्रमा उभ्याउने हो भने राज्यको लगानी अपेक्षित छ। आखिर हामीले इटली र फ्रान्ससज्जस्ता देशबाट सिक्कुपर्न त्यही सांस्कृतिक बिरासत होइन र? हाम्रो जस्तो सामाजिक विविधता भएको देशमा अन्तरसम्बन्ध स्थापित गर्न, सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्न र समाजलाई वैज्ञानिक र तार्किक बनाउन रंगमञ्चले पर्याप्त भूमिका खेल्न सक्थ्यो। अहिलेका रंगमञ्चले जुन स्तर र आलोकमा यी काम गरिरहेका छन्।

● ● ●
आजको समयमा हिजोको चेतना बोक्ने कुनै पनि संस्थाले भविष्यको मार्ग कोर्न सक्दैन, त्यसैले नेपाली रंगकर्मीले सामूहिक आन्दोलनको सुरुवात गर्नु जस्ती छ, जसले संगीत नाट्य एकेडेमीको संरचना र लक्ष्यमै आमूल परिवर्तन ल्याइदेओस्।

त्यसमा राज्यको सहभागिता हुनेबित्तिकै त्यसको गुणात्मका र गुणवत्तामा पनि दोहोरो अंकको तीव्रता आउने थिए। यो विधाले परिचित-आपरिचित सबैमा अन्तरसंवाद गर्छ। नाधन नसकिएका सामाजिक खाडलमा रंगमञ्च त्यस्तो सिर्जनात्मक वृत्त्य हुन्थ्यो, जसले आर्थिक, सामाजिक र मनोवैज्ञानिक रूपमा ती खाडल पुर्न हामीलाई बलियो आधार दिन्थ्यो। त्यसैले पनि यस क्षेत्रमा राज्यको लगानी अवश्यक छ। यसो नहुँदाको नतिजा हरेक पिंडीसँगै प्रभावशाली चिन्तन हुर्कन नपाई मर्दै जान्छ। जस्तै, बालकृष्ण समको रंगमञ्चीय सौन्दर्यशास्त्रको रेल ज्ञानेश्वरको प्लाटफर्ममा पुरिएर भन्नावशेष बनेको छ। महेन्द्र भलिगियाको मिथिला रंगमञ्चीय चिन्तनको रेल राष्ट्रियताको डुबानमा परेको छ। सत्यमोहन जोशीले कर्णाली र काठमाडौंबाट बढुलेका लोक नाट्य शैली चिन्तनको ठेली पाटनको गल्लीमा कुर्हिंदै गएको छ। काठमाडौंका

डबली नाटकका मज्ज्यहरू चुनावको भाषण मैदानमा परिणत भएका छन्। किरात समुदायको मुस्तुम नाट्यशास्त्रको तान हाक्पारे गीतसँगै विलीन हुँदै छ।

नेपाली रंगमञ्चको सुरुवात नै स्वतन्त्र थिए। बालकृष्ण सम, किरण चार्लिङ, हिरा बिजुली, बालिका चौधरी, रामभजन कामत आदि प्रभावकारी काम गर्न स्वतन्त्र समूह नै हुन्। अधिकांश सुन्दर रेलका डब्बालाई वैतान र उनीहरूलाई रंगमञ्चले चिन्दैन। जसलाई राज्यले चिन्दैन। अहिलेका रंगमञ्चले चिन्दैन। त्यो ठाँ अब पनि सरकारी सुविधा भोग गरिने थलो बनाइराख्न मित्दैन। अबको नेपाली रंगमञ्चले गर्नेपर्ने कही अभिभावा छ।

पहिलो, नेपाली रंगकर्मीले सामूहिक आन्दोलनको सुरुवात गर्न जस्ती छ। जसले, संगीत नाट्य एकेडेमीको संरचना र लक्ष्यमै आमूल परिवर्तन ल्याइदेओस्। त्यसपछिको नयाँ धरातलमा उभिएर नयाँ खाका कोर्नु पर्नेछ। आजको समयमा हिजोको चेतना बोक्ने कुनै पनि संस्थाले भविष्यको मार्ग कोर्न सक्दैन। त्यसैले पनि परिवर्तनको सामूहिक आहावन रेगक्षेत्रले गर्नेपर्छ। दोस्रो, स्वतन्त्र समूहबीच चुनावी र सम्भावनाबाट छलफल गर्दै नाट्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित निकायीच बहस, छलफल, कर्मको समायोजन, जसमा संगीत नाट्य एकेडेमी, स्वतन्त्र नाट्य समूह, स्वतन्त्र कलाकार, अभियन्ता, आलोकक र संस्कृति मन्त्रलयका विज्ञ हुन सक्छन्। वार्षिक रूपमा हुने यस्ता छलफलमा राज्यको उपरिताले उसलाई ल्याइदेओस्। साथै स्वतन्त्र समूह, लेखक, कलाकारले यसको प्रस्तावका आधारमा उत्कृष्ट ठहरिनेलाई राज्यबाट निश्चित आर्थिक सहयोग हुनुपर्छ। तेस्रो, नाट्य विद्यालयको स्थापना। चौथो, प्रत्येक ठूला सहरमा नाटकघरसहित सांस्कृतिक कला केन्द्रको निर्माण, जसले नयाँ संस्कृति निर्माणमा स्थानीयस्तरमै काम गर्नेछ।

अब नेपाली रंगमञ्चको रेललाई लामो यात्राको लागि बलियो लिगमा स्थानान्तरित गर्ने हो भने सबैले आफूलाई असुरक्षित मह

• एनसेलको 'अल्ट्रा वाइफाई सिम प्लस' सेवा

एनसेल आजियाटा लिमिटेडले 'अल्ट्रा वाइफाई सिम प्लस' सेवा त्याएको छ। कम्पनीले चौथो पुस्ताको मोबाइल सेवा फोरजी-लग टर्म इभोलुसन (एलटर्म) नेटवर्क विस्तार गरिएका देशका सबै स्थानमा उपलब्ध हुने गरी सेवा त्याएको हो।

अल्ट्रा वाइफाई सिम प्लस उपभोक्ताका लागि मासिक ४० जिबी डेटा भोलुम बन्डलसहितको एक विशेष सिम कार्ड भएको कम्पनीले जनाएको छ। वाइफाई सेवाका लागि बन्डल डेटाबाहेक ग्राहकले यो सेवाअन्तर्गत दुईवटा सिम पाउँछन्, जसमा प्रत्येक महिना डेटा, अन नेट टक टाइम र डिजिटल कन्ट्रोलहरू बन्डल सेवाका स्पमा पाइने जनाइएको छ।

यसको वार्षिक शुल्क योजनाअन्तर्गत करबाहेक मासिक ४ सय ३० रुपैयाँ रहेको जनाइएको छ। यसमा ग्राहकले मासिक स्पमा ४० जिबी वायरफ्री प्लस डेटा पाउँछन्। यसका सधै बन्डल याकेजका स्पमा प्रत्येक महिना ५ जिबी डेटा, ५० मिनेट अन नेट टक टाइम र प्रभु प्रिया र दामी म्युजिक डिजिटल सेवा पाइने दुईवटा फोरजी सिम पाउने जनाइएको छ। अल्ट्रा वाइफाई सिम प्लस सेवाअन्तर्गत पाइने सेवाहरू हरेक ३० दिनको साइकलमा प्राप्त हुने जनाइएको छ। ३० दिनको समयावधिभित्र प्रयोग गरिनसकेको वा बाँकी सेवाहरू निष्ठिय हुने जनाइएको छ। नयाँ थिम 'प्लस'अन्तर्गत नै रही कम्पनीले वायरफ्री प्लस वाइफाई, फोरजी ग्राहकका लागि ननस्टप युट्युब प्लसका साथै इन्डलेस कुराकानी प्लस र सजिल सिम प्लस सेवा त्याइसकेको जनाएको छ।

• इन्भेष्टमेन्ट र वायरबार्ली बीच रेमिट्यान्स सम्झौता

विदेशमा रहेको नेपालीलाई नेपालमा पैसा पठाउन सहज होस् भन्ने उद्देश्यले नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेड र वायरबार्लीच विप्रेषण कारोबार

गर्ने सम्झौता भएको छ। अस्ट्रेलिया, अमेरिका, न्युजिल्यान्ड तथा दक्षिण कोरियाका नेपालीले नेपालमा विप्रेषण पठाउन सहज होस् भनेर सम्झौता गरिएको हो। सम्झौताअनुसार चारवटा देशमा रहेको नेपालीले त्यहाँको कुनै पनि बैंकमा रहेको आफ्नो खाता प्रयोग गरी वायरबार्लीको मोबाइल एप अथवा अनलाइन पोर्टल प्रयोग गरी नेपालमा रकम पठाउन सक्ने जनाइएको छ। वायरबार्लीमार्फत पृथ्वी रेमिटमा पठाएको रकम नेपालका कुनै पनि बैंकको खातामा तुरुन्त जम्मा हुने बैंकले जनाएको छ। यसरी पठाएको रकम नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंकको विप्रेषण सेवा पृथ्वी रेमिटका देशभर रहेका १० हजारभन्दा बढी भुक्तानी काउन्टरहस्बाट समेत तुरुन्त प्राप्त गर्न सकिने जनाइएको छ।

बैंकले देशका विभिन्न ठाउँमा रहेको ८२ शाखा र १ सय २४ एटिएम, ४९ एक्स्टेन्सन काउन्टर तथा राजस्व संकलन काउन्टर, २ सय १८ शाखारहित बैंकिङ सेवा र ३ अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिनिधि-सम्पर्क कार्यालयमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

बैंकले देशका विभिन्न ठाउँमा रहेको ८२ शाखा र १ सय २४ एटिएममार्फत आफ्नो सेवा दिइरहेको र वायरबार्लीबीचको सहकार्यले नेपालीलाई छिटो र छिरितो तरिकाले रकम पठाउन र पाउन सहज बनाएको बैंकको दाबी छ। यसबाहेक बैंकले नेपालीलाई पृथ्वी रेमिटमार्फत स्वदेशमा रकम पठाउन सहज बनाउने उद्देश्यले भारतमा एकिसस बैंक, अमेरिकामा पेपल (जुम), साउदी अरेबियामा बैंक अलविलाद, अलराभी बैंक र साम्बा रुप, युएझ्मा वालस्ट्रिट एक्सचेन्ज, कतारमा सिटी एक्सप्रेस, गल्फ एक्सचेन्ज, दक्षिण कोरियामा इङ्पे रेमिट्यान्स र युरोप तथा अन्य मुलुकबाट सेवा दिन ट्रान्सफार्स्ट रेमिट यान्ससँग सहकार्य गर्दै आएको जनाएको छ।

• ग्लोबल आइएमई बैंकको कल सेन्टर सुरु

ग्लोबल आइएमई बैंकले ग्लोबल कनेक्ट नामक कल सेन्टर सुरु गरेको छ। बैंकले बढ्दो डिजिटल प्रविधिको विकास र व्यस्त जीवनशैलीसँगै ग्राहकहरूको बैंकिङ आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले कल सेन्टर सुरु गरेको हो।

ग्लोबल कनेक्टले ग्राहकको मागलाई सम्बोधन गर्ने बैंकले जनाएको छ। यसमार्फत ग्राहकले सुरुवाती चरणमा बिहान ८ बजेदेखि बेलुका ७ बजेसम्म फोन गरी आफ्ना विभिन्न जिज्ञासाहरूको समाधान, गुनासो, सूचना तथा सुभावका लागि सम्पर्क गर्न सक्ने जनाइएको छ।

ग्लोबल कनेक्टको सुरुवातले आफ्ना सेवाग्राहीलाई थप टेवा पुर्ने विश्वास लिएको बैंकले जनाएको छ।

कपोरेट

बैंकले ७१ जिलामा फैलिएका शाखा सञ्जालसहित २ सय ३४ एटिएम, ४९ एक्स्टेन्सन काउन्टर तथा राजस्व संकलन काउन्टर, २ सय १८ शाखारहित बैंकिङ सेवा र ३ अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिनिधि-सम्पर्क कार्यालयमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

प्रविधिको साथमा नहिंडे र प्रविधिलाई प्राथमिकता नदिए ग्राहकको माग र आवश्यकता पूरा गर्न नसकिने निष्कर्षसहित यो सेवा सुरु गरिएको बैंकले जनाएको छ। ग्राहकको बैंकप्रतिको जिज्ञासा र आवश्यक सेवाप्रतिको जानकारी प्रदान गर्न कल सेन्टरका कर्मचारी तयार रहेको बैंकको दाबी छ।

ग्लोबल कनेक्टको सहयोगले ग्राहकले थप सुविधा प्राप्त गर्न विश्वास लिएको बैंकले जनाएको छ। कोमिड-१९ का कारण कायम गर्नुपर्ने सामाजिक दूरी कायम गर्न पनि ग्लोबल कनेक्टले सहयोग पुग्ने बैंकको दाबी छ।

• सिद्धार्थनगरमा रहेको एसबिआई बैंकका १३ कर्मचारीमा कोरोना संक्रमण

सिद्धार्थनगरमा रहेको एसबिआई बैंकका १३ जना कर्मचारीमा कोरोना संक्रमण देखिएपछि भैरहवामा रहेका ४५ वटा बैंकहरूले सबै काम बन्द गरेका छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाले ५ भद्रौसम्म लकडाउन गरेपछि बैंकहरू पनि बन्द भएका छन्।

आन्तरिक स्पमा सबै बैंकहरू खुला भए पनि सेवा सबै बन्द रहेको एसबिआई बैंकका शाखा प्रबन्धक राकेश महर्जनले बताए। सरकारको काममा समस्या नपरोस भनेर भन्सार भन्सार भिल्यरिडको काम मात्र गरेको एक बैंकले जनाएको छ। शुक्रबार एसबिआई बैंकका १ जना कर्मचारीमा संक्रमण देखिएपछि बैंकका २३ जना कर्मचारीको स्वाब संकलन गरिएको थियो। उनीहस्तये शनिवार १२ जना कर्मचारीहरूमा कोरोना देखिएको थियो। एसबिआई बैंकका १३ जना कर्मचारीलाई कहाँ राख्ने भन्ने विषय अहिले समस्या बनेको छ। आ-आफ्नै घर र भाडामा रहेका कर्मचारीहरूलाई छुटै ठाउँमा आइसोलेसनमा बस्न दबाव आएको बैंकका शाखा प्रबन्धक राकेश महर्जनले बताए।

हामीले होटेलहरूमा भनेका थियो, अहिले आएर होटेलहरूले पनि दिन मानेका छैन, कहाँ राख्ने भन्ने विषयमा छलफल भइरहेको उनले बताए। पहिले होटेलहरूले आइसोलेसनका लागि कोठा दिने बताए पनि अहिले आएर उनीहरू नमानेको उनको भनाइ छ।

• मुक्तिनाथ विकास बैंकले हायर पर्चेज कर्जाको ब्याजदर घटायो

मुक्तिनाथ विकास बैंकले हायर पर्चेजमा व्याजदर घटाएको छ। बैंकले १ भद्रौदेखि लागू हुने गरी व्याजदर २ प्रतिशतसम्म घटाएको हो। बन्दाबन्दीका कारण अर्थतन्त्रमा परेको असर सँगसँगै अत्यन्त प्रवाहित क्षेत्रका स्पमा रहेको यातायात व्यवसायमा परेको भ्रावलाई मध्यनजर गर्दै व्याजदर घटाएको बैंकले जनाएको छ। यसबाट चैत महिनादेखि भएको बन्दाबन्दीले सानो लगानीमा आफ्नो स्वार्जान गरी व्यवसाय गर्दै आएका ग्राहकहरूलाई राहत मिल्ने बैंकले विश्वास लिएको बैंकका सूचना अधिकारी तिलबहादुर गुरुलाई बताए। बैंकले ४२ जिलामा १ सय ३८ शाखामार्फत सबै प्रकारका बैंकिङ सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

• नबिल बैंकद्वारा असल ऋणीलाई व्याजमा ०.२५ प्रतिशत छुट

नबिल बैंक लिमिटेडले असल ऋणीलाई शून्य दशमलव ०.२५ प्रतिशत छुट दिएको छ। कोमिड-१९ महामारीबाट आफ्ना ऋणी समस्यामा परेको ठहर गर्दै बैंकले शून्य दशमलव ०.२५ प्रतिशत छुट दिएको हो।

बैंकले साउनमा आफ्ना सबै ऋणी ग्राहकहरूलाई ०.२५ प्रतिशत व्याजदर घटाएको जनाएको छ। यस्तो छुट खराब कर्जाका ऋणीले प्राप्त गर्न नसक्ने बैंकको स्पष्टोत्ति छ। बैंकका प्रमुख कार्यालयी अधिकृत अनिलकेशरी शाहले ऋण लिएका व्यक्ति र संसागत ग्राहकले भोनुपरेको निरन्तर कठिनाइलाई ध्यानमा राख्दै सबै ऋणीलाई लाग्ने व्याजदरमा ०.२५ प्रतिशत छुट दिएको जनाएको छ। कुनै व्यक्तिको अठो, होम लोन, कम्पनीले लिएको हाइलो ऋण वा बीचमा अन्य कुनै ऋण लिएको छ भने त्यस्तो ग्राहकले सुविधा पाउने जनाइएको छ। तर, खराब ऋणीको सूचीमा रहेको वा समयमै ऋण चुक्ता नगरेको ऋणीले यो सुविधा नपाउने शाहले बताए।

कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोषमा ६ करोड रुपैयाँ हस्तान्तरण गरेको बैंकले दीर्घकालीन योजनामा सातै प्रदेशमा नविल सरुवा रोग रोकथाम, नियन्त्रण तथा सहयोग केन्द्रका लागि अस्पताल निर्माण तथा उपचारमा सहयोग गर्न अघि बढ्ने योजना बनाएको जनाएको छ।

न्याँस चुहावट भएमा द्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

१. सिलिंडर ल्याउदा लैजादा नगुडाउँ। भान्सामा सिलिंडर सँधै ठाडो राखी प्रयो

प्रतिशोधको...

सञ्चारमाध्यमहरूले औषधी खरिदमा भ्रष्टाचार भएको समाचार प्रकाशित प्रसारित गरेपछि सञ्चारमाध्यमकै विरोधमा प्रधानमन्त्री खनिए । पछिलो समयमा सिंहदरबार गितै भ्रष्टाचारले व्यापकता पाएको छ भने स्थानीय तहहरू त भ्रष्टाचारकै अखाडा बनेका छन् । भ्रष्टाचारलाई रोकथाम र नियन्त्रण गर्न स्थापना भएको अखियार दुरुपयोग अनुसन्धानकै आयुक्तहरूले मुलुकमा भ्रष्टाचार बढ़दै गएको बताइहेको छ । दिनहुँ जस्तो अखियारले रक्षाहात भ्रष्टाचारीहरूलाई पक्त्राउ गरिरहेको छ । यस्तो हुँदृहुँदै पनि प्रधानमन्त्री भने भ्रष्टाचारीहरूलाई नछोडने उदघोष गर्न पछि परेका छैन् । भ्रष्टाचारको मुहान भनेको राजनीतिक दल र सरकार नै हुन् । राजनीतिक दल र सरकारले शुद्ध आचरण देखाउन सकेको खण्डमा

भ्रष्टाचारमा कमी आउन सक्छ । आजसम्ममा विश्वमा कहिंकै भ्रष्टाचार निर्मुल हुन सकेको छैन, न्यूनीकरण भने भएको छ । सरकारले गर्न सरुवा, बढुवामा समेत आर्थिक चलखेल हुँदै आएका समाचारहरू बेला बेलामा प्रकाशित हुँदै आएका छन् । तर त्यस विषयमा सरकार मौन रहेको छ ।

पछिलो समयमा नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीमित्रो आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा प्रधानमन्त्री सहितको केही मन्त्रीहरू र प्रधानमन्त्री निकटका व्यक्तिहरू आफैने पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूका विरुद्ध खनिन थालेका छन् । पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका अर्का अध्यक्ष प्रधानमन्त्री ओलीको अप्राप्यतामन्त्री अध्यक्ष र सदस्यहरू नियुक्त हुने व्यवस्था रहेको र सम्बैधानिक परिषदले नियुक्तिको लागि सिफारिस गरेका व्यक्तिहरूले संसदीय सुनुवाई समितिमा सुनुवाई हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ । हाल

नियुक्ति पाउने आधार बनाइएको छ । सरकारले गरेका गल्ती, कमी कमजोरीका बारेमा कलम चलाउने व्यक्तिहरू नेकपाकै सदस्य भएपनि उनीहरूलाई मानमर्दन गर्न थालिएको छ । केही महिना अगाडि प्रधानमन्त्रीले उदघोष गरेका थिए सुखी नेपाली समृद्ध नेपाल, अहिले त्यो नारा दुयाकरै बदलिएको छ, सुखी नेता समृद्ध परिवार । हिजो सामान्य चप्पल सम्म लगाउन नसक्ने व्यक्तिहरू आज कसरी पजेरोको मालिक भए, राजनीतिमा लागेपछि दुई चार वर्षमै अबौ सम्पत्तिका मालिक कसरी हुन्छ, प्रधानमन्त्री ज्यू ? प्रधानमन्त्री केही ओलीको अडाई वर्ष कार्यकालको पछिलो समयमा प्रधानमन्त्री ओली प्रतिशोधको राजनीतिमा लागेका छन् । आफैने पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई समेत प्रतिशोध लिन पछि नपर्ने व्यक्तिले अन्य दल र जनतालाई प्रतिरोध लिंगैनन् भनेर कसरी विश्वास गर्न सक्छौं त ?

संवैधानिक...

व्यवस्था रहेको छ ।

विभिन्न आयोगहरूमा गरी अहिले ३१ जनाको पद रिक्त रहेको छ । पछिलो समयमा प्रधानमन्त्री ओली ओलीले त्यस्ता आयोगहरूमा पदाधिकारी नियुक्त गर्नका लागि प्रमुख प्रतिपक्षी दलसँग सम्बाद चलाएका छन् । सम्बैधानिक परिषदबाटै आयोगका अध्यक्ष र सदस्यहरू नियुक्त हुने व्यवस्था रहेको र सम्बैधानिक परिषदले नियुक्तिको लागि सिफारिस गरेका व्यक्तिहरूले संसदीय सुनुवाई समितिमा सुनुवाई हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ । हाल

माग गरिरहेको छ । भने सरकार एक दुई बाहेक उसलाई दिन तयार देखिएको छैन ।

सत्ताधारी र प्रमुख प्रतिपक्षी दुवैले अखियारको लागि ४ जनाको आवश्यकता पर्ने भएकाले पनि सम्बैधानिक परिषदले हाल सम्म कुनै निर्णय गर्न सकेको देखिएको छैन । सत्ताधारी दलभित्रो आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा प्रधानमन्त्रीले राखेका प्रस्तावहरू त्यहाँबाट पारित हुन सक्ने अवस्था नदेखिएपछि प्रमुख प्रतिपक्षी दलका नेताको सरकारले सहयोग लिन्गर्पै बाध्यता रहेको छ ।

संवैधन्दा शक्तिशाली ठानेको अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्रमुख अयुक्तको पद रहेको अप्राप्यतामन्त्री लागि नियुक्त हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ ।

संवैधन्दा शक्तिशाली ठानेको अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्रमुख अयुक्तको पद रहेको अप्राप्यतामन्त्री लागि नियुक्त हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ ।

संवैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री लागि नियुक्त हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ ।

संवैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री लागि नियुक्त हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । सम्बैधानिक परिषदमा प्रधानमन्त्री नै अध्यक्ष रहने र अन्य सदस्यहरूमा प्रधानमन्त्री, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रमुख विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ ।

असक्षम...

अनियमितामा मन्त्री नै संलग्न भएको भन्दै छानविनका लागि अखियारमा लिखित उजुरी समेत परेको भएपनि अखियारले छानविनसम्म अधि बढाउन सकेको छैन । जनताले तिरेको करमाथि बहमलुट मच्चाउनका लागि निजी कम्पनीहरूले खरिद गर्ने गरेको औषधी र उपकरणहरूको मूल्यबन्दा बढी मूल्यमा सामान ल्याउन आन्नी गुप्तलाई अनुमति दिएपछि त्यसको व्यापक विरोध भयो । त्यसेवा भन्दै भनिदिए पत्रकारहरूले नचाहिंदो लेखिएदिए भनेर । तर केही दिन पहिला मन्त्री ढाकालसँग पत्रकारहरूले कोरोना भाइरसको उपचार गर्ने र अन्य सदस्यहरूले नदेखिएपछि आप्राप्त गरिरहेका भएपनि ओलीलाई आप्राप्त गरिरहेका भएपनि ओलीले खासै धयान नदिएको एक सुन्तर दाढी गरेको छ । सूत्रका अनुसार ओली पूर्व गृहस्थिति प्रेम कुमार राईलाई प्रमुख अयुक्त बनाउन चाहिरहेका छन् भन्ने सूत्रले दाढी गरेको छ ।

पहुँचवालाको...

उत्ररूप लिएको छ ।

पछिलो समयमा काठमाडौं उपत्यका लगायत घनाबर्ती भएका सबै क्षेत्रमा कोरोना भाइरसले उत्तररूप लिएको छ । पहुँचवालाहरूका घरघरमै पुगेर पीसीआर परीक्षण गरिएको छ भने आफूहरूलाई कोरोना भाइरस भएको भन्दै परीक्षण गराउन आगे गर्दै अस्पताल पुगेका नागरिकहरूको समयमै परीक्षण हुन सकेको छैन । सरकारले त्रिकोणीय परीक्षण गराउने देखिएको र करमाण्डी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन । स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकिएको प्रश्नालाई आप्राप्त गरिरहेका भएपनि ओलीलाई आप्राप्त गरिरहेका भएपनि ओलीले खासै धयान नदिएको एक सुन्तर दाढी गरेको छ । सूत्रका अनुसार ओली पूर्व गृहस्थिति प्रेम कुमार राईलाई प्रमुख अयुक्त बनाउन चाहिरहेका छन् भन्ने सूत्रले दाढी गरेको छ ।

पुगेर पीसीआर परीक्षण गराउनु जनताको अपमान हो । सरकारले लक्षण देखिएका र कन्ट्रायाक ट्रेसिङ गरिएका व्यक्तिहरूको मात्र पिसिआर परीक्षण गराउनुपर्नेमा तुला वडा र पहुँचवालाहरूको घर घर र कार्यालयमा पुगेर कुनै लक्षण नदेखिएपनि उनीहरूको पिसिआर परीक्षण गराउनुको अर्थ पहुँचवाला र तुलावडा मात्र नेपाली नागरिक हुन् त भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ ।

निजी अस्पतालहरूले पीसीआर गर्दा मनलाग्दी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकिएको प्रश्नालाई आप्राप्त गराउनुको अर्थ पहुँचवाला र तुलावडा मात्र नेपाली नागरिक हुन् त भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ ।

निजी अस्पतालहरूले पीसीआर गर्दा मनलाग्दी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकिएको प्रश्नालाई आप्राप्त गराउनुको अर्थ पहुँचवाला र तुलावडा मात्र नेपाली नागरिक हुन् त भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ ।

निजी अस्पतालहरूले पीसीआर गर्दा मनलाग्दी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन ।

निजी अस्पतालहरूले पीसीआर गर्दा मनलाग्दी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन ।

निजी अस्पतालहरूले पीसीआर गर्दा मनलाग्दी रकम असुलउपर गरिरहेका छैन ।